

Signore e signori...

U mist op dit moment een spannende aflevering van 'Familie', maar omdat het hier vanavond over **Italia Nostra** gaat, voelt u zich wellicht allemaal helemaal 'Thuis'.

Mag ik mijn aangekondigde 'begeleidende overpeinzingen' openen met welgemeende felicitaties? Mag ik het een enorme prestatie vinden dat het bestuur van Anfiteatro er in geslaagd is een *niche-vereniging* als deze gedurende drie decennia gezond bijeen te houden? Dat is een waar huzarenstuk, *un vero pezzo di ussari* zoals dat zou kunnen klinken in *italiano maccheronico*.

Ik lanceer kriskras wat namen van bestuursleden van Ooit en NU, in het besef dat ik beslist iemand zal vergeten: Willy, Toon, Romain, René, Paul, Modest, Marc, Lode, Kris, Karin, Karel, Jacques, Gijs, Geert, Danielle, Chris, Brigitte, Betsy, Achille, Anne-Marie, André.... *A tutti vanno i miei complimenti. (applaus?)*

Veel personen uit dit lijstje noem ik met trots 'oud-leerlingen', want ze passeerden door mijn hand in de 33 jaar dat ik bij LBC en CMO avondonderwijs Italiaans heb mogen geven. Ook Jef Deyaert was ooit een leerling: ik weet nog hoe hij in het schooljaar 97-98 in de klas zat toen een secretaresse op de deur van het klaslokaal klopte. 'Er was iets bijzonder ernstigs aan de hand met mijn moeder.' Twee dagen later zou *Nonna* vredig sterven.

Laat ik nu van de **dertigste** verjaardag van Anfiteatro de sprong maken naar een **honderdvijftigste** verjaardag; die van *La Breccia di Porta Pia* (De Bres van Porta Pia), het moment in september 1870 waarop in Rome de Italiaanse troepen Vaticaanstad binnentrokken en zo de Eenmaking van Italië voltooiden. Het verweer van de zoeaven ten dienste van paus Pius IX -ook jongens uit Vlaanderen, ja uit Sint-Niklaas en Hamme- mocht niet baten.

Uiterekend op 2 maart van DAT jaar -straks is dat precies anderhalve eeuw geleden- werd in Snoaa mijn overgroot-vader **Marin Cole** geboren. (Even terzijde: het is in deze stad *bon ton* geworden om over Sinnekleaas en over Snoaa te spreken!)

De kleindochter van die Marin -Hélène Cole- trouwde in de ijskoude winter van het goede wijnjaar 1947 met ene Jef Deyaert, zoon van Gust Deyaert en van de vermaarde modiste Louise Verbreyt, een loot van de in Sint-Niklaas fel verspreide textielstam Verbreyt.

In de eerste Algemene Tentoonstelling van de Koninklijke Wase Kunstkring zomer 1921 was Gust Deyaert aanwezig met meerdere schilderijen. Drie jaar later -1924- zette zijn echtgenote Louise hun eerste en enige gezamenlijke kunstwerk op de wereld: **Josephus Mathilda Arthur Deyaert**.

Terug naar de kerstnacht van datzelfde trouwjaar 1947. Bij André Cole -broer van Hélène Cole, schoonbroer van Jef Deyaert, kleinzoon van Marin, zoon van huisschilder Achiel Cole-

werd een jongetje geboren. Ik dus. Als mijn kerstverse oom trok Jef Deyaert met mijn vader mee naar de burgerlijke stand om het kerstekind te laten opschrijven.

Nooit zal ik kunnen ophelderen of Nonkel Jef een rol heeft gespeeld in de mysterieuze saga rond mijn voornaam. Luister goed: mijn moeder Elza De Bruyne wou me als 'Walter' laten boekstaven, mijn vader en Nonkel Jef keerden terug naar de kraamkliniek Sint-Germana met 'Herman'. Toch wat een gelukkig toeval, want nu heb ik als initialen gewoon H.C.

In 1956 grepen mijn ouders de kans om van hun klein verfwinkeltje op de Plezantstraat over te stappen naar een flinke drogisterij-verfwinkel-annex-mosterdpot op het Onze Lieve Vrouwplein. 'De Eenhoorn' lokte zijn klanten vanaf de eerste dag met een betoverend uitstalraam, waarin centraal een zelfportret van Rubens prijkte, werk van ... Jef Deyaert. Nonkel Jef had zich steeds meer en meer bekwaamd in het publicitaire tekenen en was uitgegroeid tot een graag gezien etalagist. Dat voerde hem naar een fijne job in de Dienst Publiciteit van het Philipsconcern, u weet nog wel 'de gloeilampenfabriek in het zuiden van Nederland'. De hoge toren op het Brusselse De Brouckèreplein werd zijn werkplek, op tien minuutjes lopen van de fraaie art nouveau-brasserie Falstaff. Hoeveel honderden schetsen van smakelijk tafelende, drinkende en rokende mensen zullen daar niet uit zijn potlood zijn gegleden!

Het is beslist dat voortdurende kribbelen en krabbelen in grote en kleine boekjes geweest dat aan de potlood- en penseeltrekken van Jef Deyaert de verbluffende precisie heeft gegeven die ons opvalt als we de hier tentoongestelde aquarelboeken bekijken. Kunt u zich voorstellen wat een aartsmoeilijk moment het moet zijn geweest toen een klein hersentikje hem opzadelde met .. een haast totaal verlamde arm? En toen hij zichzelf met ongelooflijke taaigheid in enkele maanden opnieuw leerde schrijven én tekenen én schilderen!

Bijna vijftig jaar geleden verbond Herman -achterkleinzoon van de eerder genoemde Marin Cole- in Stekene zijn lot aan dat van Mia, dochter van huisschilder Frans Steel en Julia Rombaut. 'Steel', een familienaam die van het Waasland tot het Meetjesland sinds vele decennia gelinkt wordt aan knappe kunstschilders en bedreven huisschilders. Door haar huwelijk betrad Mia op haar beurt het COLE-universum, zoals dat Jef Deyaert even na de Tweede Wereldoorlog was overkomen. Ze wisten geen van beiden waar ze aan begonnen.

Niemand keek begin van de jaren negentig verbaasd op toen Mia Steel en twee collega-leerkrachten van de jeugdateliers van de Stad Sint-Niklaas -An Reynvoet en Kris Delbroeck- samen met Jef Deyaert met grote regelmaat vanuit een dijkhuisje in het Zeeuwse Graauw schilderend de Wase polders in trokken.

oezéér Jef Deyaert opging in dat landschap zie je in het fraaie boek *DOEL met een hoofdletter* dat uitgeverij Snoeck in 2007 publiceerde met scherpe teksten van Frank Pollet. Het was ook dáár in de polder dat hij later de plannen smeedde en uitvoerde voor zijn lang nagestreefde *Deyaertissimo* boordevol Italiaanse aquarellen en eigenhandig geschreven teksten in het Nederlands en het Italiaans. Zijn goede vriend Angelo Frati wordt er in Colognora di Pescaglia nog steeds lyrisch van.

Tja, het intussen verdwenen dijkhuisje op de Zandberg... wat zal hij daar tijd, onmetelijk veel tijd, in Anfiteatro hebben geïnvesteerd: affiches, uitnodigingen, menukaarten, de layout van en de illustraties voor het tijdschrift Notizie... En altijd met dezelfde professionele aandacht tot de laatste spatie als gold het een opdracht van een strenge werkgever.

Meer dan een kwarteeuw is voorbij gevlogen sinds Mia's schildertochten daar in de polder. Ze bracht er in praktijk wat ze had opgestoken eerst bij haar tekenleraar Raf Coorevits, later bij haar schildermeester Jan Wauters. En Jef Deyaert toetste toen bij vanuit **zijn** ervaring.

Meer dan een kwarteeuw is verlopen sinds Mia's eerste tentoonstelling in een zaaltje aan de Koningin Elisabethlaan. Intussen is schilderen onlosmakelijk deel geworden van haar DNA. Onder het koninklijke motto: **De Natuur Achterna**. Kijk maar even om u heen en u zult het met mij beamen: wars van alle 'ismen' en geduldig slijpend aan haar expressievormen uit ze in haar doeken een diepe liefde voor de natuur. Straks komt weer het moment waarop ze -al dan niet in het gezelschap van haar twee zelfde schildermaatjes- twee maal per week haar schildersezels zal parkeren in Daknam, Nieuwkerken of Kieldrecht. Zoals de Deense auteur Hans Christian Andersen ooit zei: 'Reizen is Leven', zó staat Mia volop achter de parafrase 'Schilderen is Leven'. Al kan ze de oorspronkelijke tekst ook best smaken.

In paleis 4 van het Brusselse Vakantiesalon waar u zich thans bevindt voert **Italia Nostra** de boventoon, hangt *un profumo italiano*. Als we toegang hadden tot àndere paleizen op de Heizel, dan zou u daar van Jef een strandje vinden uit het Spanje van vóór de toeristische explosie of een sierlijk tafeltje in een Weense konditorei. Van Mia zou u de rimpelingen op de Theems observeren of rotspartijen op de Franse Atlantische kust. U zou haar gletserhellingen in IJsland kunnen bewonderen maar ook de rietkant langs de Stekense vaart. 'Reislust', 'Reisindrukken'... Jef en Mia hebben het gemeen.

En er is nog iets meer wat hen bindt, óver de golven van de tijd. Toen Nonkel Jef in 2012 stierf en zijn artistieke nalatenschap -helaas met flink wat krampen- werd verdeeld, vroeg Mia voorzichtig aan het gezelschap of ze zijn schildersezels kreeg. Die was namelijk een stuk robuuster dan de hare. Niemand dacht er aan haar dat te weigeren. Want wat konden ZIJ in godsnaam aanvangen met zo'n bundel oude houten latten vol verfvlekken? NIETS. **Mia dus WEL.**